

Долари без обмежень

Провідні країни світу вимагають від Америки припинити друк "зелених" у рамках програми "кількісних послаблень"

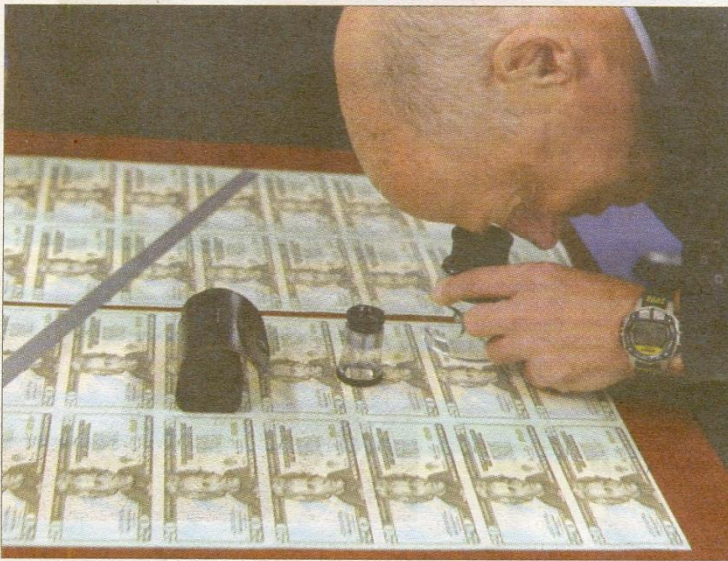
Весь світ, затамувавши подих, стежить за подіями в США. Дехто навіть пророкує крах фінансової системи цієї країни, й долара зокрема, оскільки колосальні вливання коштів не рятують ситуації.

Показники безробіття та інфляції досі не покращилися. Тож рейтингові агентства "S&P" та "Fitch" погрожують знизити рейтинг США.

З іншого боку, Євросоюз і Китай ледь стримуються від обурення, викликаного викиданням у світову економіку мільярдів нових доларів. Експерти цих країн стверджують, що США свідомо друкують гроші, аби мати переваги для своєї економіки. Мовляв, саме для цього вони запровадили так звані програми "кількісного послаблення" QE1 та QE2. А тепер анонують свій намір розпочати й третю аналогічну програму.

Про наслідки та перспективи монетарного стимулювання економіки, його вплив на позиції долара говоримо з Євгеном Пенцаком, співробітником швейцарського Інституту економіки здоров'я та менеджменту.

— У чому полягає план "кількісного послаблення", який втілює в життя Федеральна резервна система

США? Яка його мета?

— Федеральна резервна система розробляє монетарну політику для того, щоб запустити економіку країни. Це можливо, якщо гроші підуть у реальний сектор. Однак для цього спочатку вони мають надійти в банківський комерційний сектор. З цією метою був розроблений план Полсона, згідно з яким ФРС почала викуповувати борги американського уряду у вигляді облігацій (довго- та середньострокових).

У результаті баланс комерційних банків почав наповнюватися грошми. Але ці гроші не працюють у банку, якщо не йдуть в економіку у вигляді кредитів. Тож на відновлення кредитування була зорієнтована політика вливання в американську економіку 600 мільярдів доларів. Це мало сприяти зниженню рівня інфляції та безробіття.

— Цього вдалося досягти?

— Після вливання грошей в економіку теорети-

чно мав запрацювати малий і середній бізнес. Йому потрібні нові люди. Це означає, що рівень безробіття повинен знизитися. Однак у реальному житті це не спрацювало: рівень безробіття в США був 9,6%, а став 9,4%. Тобто якісних зрушень не відбулося. Проте в другій половині червня план Полсона закінчився, оголосили про те, що американську економіку запущено й мети все-таки досягнуто

■ Закінчення на стор. 14

Долари без обмежень

■ Закінчення. Початок на стор. 3

— А які сигнали свідчать про те, що програми "кількісного послаблення" все ж не такі успішні, як це демонструє американський уряд?

— Гроші знову застрягли на балансі комерційних банків, а не пішли в реальний сектор — через песимістичні прогнози. Внаслідок цього близько 400 мільярдів доларів лежить на балансі комерційних банків, і їм вже не потрібно, щоб у них викуповували державні борги, бо не знають, у що їх інвестувати. Це велика проблема. Америка стоїть на роздоріжжі: послаблювати й далі, тобто вливати кошти в банківську систему, які мали б піти в реальний сектор, чи зайнятися фіскальною політикою, змінивши податкову систему й збираючи більше (чи менше) податків. Над цим зараз думають урядовці.

При цьому дуже важливо, що скаже Бен Бернанке. Більшість економістів схиляються до думки, що наприкінці червня політика "послаблення" не припиниться, а існуватиме, можливо, у легшій формі.

— Якими були обсяги QE1 та QE2?

— За двома програмами вклали 600 мільярдів доларів, а нині на старті програма QE3, проте куди підуть гроші, поки що не відомо.

— Це значна сума в масштабах економіки США?

— Так, це дуже значна сума. Хоча на балансі комерційних банків вже осіло 300 — 400 мільярдів доларів, та близько 300 мільярдів таки влилося в економіку.

— Як це, на вашу думку, знецінило долар?

— Знецінення відбулося, можливо, планово, бо для того, щоб підвищити конкурентоспроможність американської економіки, потрібно наростити експортний потенціал. Для того долар знецінюється, однак американці до цього ставляться спокійно. Крос-курс тримається на рівні 1,4 з невеличкими коливаннями досить довго. І американська, і європейська економіки тепер дуже слабкі. Проте зміцнюються інші валюти, зокрема швейцарський франк, канадський та австралійський долари. І саме на них треба нині звернути увагу тим інвесторам, які диверсифікують свої валютні ризики.

— США звинувачують у тому, що вони друкують надто багато доларів. Їм це відомо?

— Америка запустила доларовий верстат, і увесь світ "сидить" на доларі, тому нікому не вигідно, щоб США впали й усе знецінилося. Відповідно, чутки про раптове падіння американської економіки є надто перебільшеними. Думаю, слід очікувати радше часткового розпаду Євросоюзу. Греція, найімовірніше, оголосить дефолт, після чого з Єврозони може вийти кілька країн.

— Як довго триматиметься курс 1,4?

— Принаймні до кінця року.

Світлана ОЛІЙНИК